

**АРКАДИЙ СТРУГАЦКИ, БОРИС
СТРУГАЦКИ
СТАРИЯТ КОРАБ**

Превод от руски: [Неизвестен], 1969

chitanka.info

Когато помощникът се върна, диспечерът както и преди това стоеше пред екрана, наклонил глава, напъхал ръце в джобовете си, едва ли не до лактите. В дълбочината на екрана, разчертан като координатна мрежа, пълзеше бавно ярка бяла точка.

— Къде е той сега? — запита помощникът.

Диспечерът се обърна.

— Над Африка — каза той през зъби. — Девет мегаметра.

— Девет... — каза помощникът. — А скоростта?

— Почти кръгова — диспечерът се обърна. — Ти как мислиш? Какво е това там?

— Успокой се, моля ти се — каза помощникът. — Вече нищо не може да се направи... Той е засегнал Главното огледало.

Помощникът се наведе към екрана, вглеждайки се отблизо в цифрите на координатната мрежа. След това погледна часовника си и каза:

— Сега ще мине над станция Гама. Ще го видим кой е.

Диспечерът стана мрачен. „Какво може да се направи повече — мислеше той. — Според мене всичко е направено. Спрени са всички полети. Забранени са всички финиши. Обявена е тревога на всички околоремни станции. Турнен подготвя аварийните работи...“

Диспечерът напипа на гърдите си микрофона и попита:

— Турнен, какво става с роботите?

Без да бърза, Турнен се обади:

— Надявам се да пусна роботите след пет-шест минути. Когато отлетят, ще Ви съобщя допълнително.

— Турнен — каза Диспечерът, — аз те моля, не се туткай, а побързай!

— Станция Гама — каза помощникът. — Давам максимално увеличение.

Екранът мигна, координатната мрежа изчезна. В черната пустота се показва странна конструкция, прилична на пресечена градинска беседка със странни масивни колони. Диспечерът свирна проточено и скочи. Най-малко това очакваше.

— Ядрена ракета! — извика той изумен. — Какво е това? Откъде е?

Странната конструкция със стърчащи над купола пет дебели тръбни колони бавно се обръщаше. Под купола трептеше лилаво

сияние — на неговия фон колоните изглеждаха черни. Диспечерът се отпусна на ръчката на креслото. Разбира се, това беше ядрена ракета. По-точно ядрен планетолет. Фотонна уредба за задвижване, двуслоен параболичен отражател от мезовещество, водородни двигатели. Преди едно и половина столетие имаше много такива планетоleti. Използуваха ги за овладяване на планетите. Солидни, бавни машини с голяма издръжливост. Те служиха дълго и вярно, но и последните от тях бяха демонтирани отдавна, много отдавна.

— Наистина... — мърмореше помощникът, — изумително... Къде съм виждал такова нещо?... Оранжерия! — закрещя той.

Диспечерът замижа. „Хиляда тона — помисли той. — Хиляда тона и такава скорост... На парчета... В праха... Роботите! Къде са роботите!...“

На стената върху командното табло светна зелена лампичка и спокоен мъжествен глас произнесе:

— Главната диспечерска... капитан Келог. Веднага да излезе на която и да е орбита от четвърта зона. Да не финишира. Да не се приближава. Да чака.

— Слушам — отвърна смутено капитан Келог. — Да се излезе в четвърта зона и да се чака.

Изображението на екрана потъмня. Отново се появи координатната мрежа и отново в далечината на екрана пропълзя ярка святкаща искра.

Раздаде се гласът на Турнен:

— Аварийният дежурен вика диспечера. Съобщавам, че роботите стартираха.

В същата секунда в десния долен ъгъл на екрана се появиха още две светли точки. Диспечерът нервно потри ръце.

— Благодаря, Турнен — промърмори той. — Благодаря, мили...

Двете светли точки — аварийните работи — пълзяха по екрана. Разстоянието между тях и ядрения кораб постепенно намаляваше.

Диспечерът гледаше светещата точка, която пълзеше между линиите, и мислеше, че този „старец“ всеки момент ще влезе във втора зона, където нагъсто са разположени космическите хангари и бензиностанциите; че на една от тези станции работи дъщеря му; че огледалото на главния рефлектор на извънземната обсерватория е разбито; че този кораб се движи като слепец и или не чува, или не

разбира сигналите; че всяка секунда рискува да загине, ако се вреже в някоя от многобройните тежки конструкции или ако попадне в стартовата зона Д — на космолетите. Той мислеше, че да се спре сляпото и безсмислено движение на този кораб, ще бъде много трудно, защото рязко и безразборно мени скоростта и роботите могат да го блъснат, макар че самият Турнен сигурно ги управлява...

— Станция Делта — каза помощникът. — Давам максимално увеличение.

Отново на черния екран се появи изображението на недодяланата грамада. Избухванията на плазмата под купола бяха станали неравни, неритмични и изглеждаше като че ли чудовището със спазми прибира черните си дебели крака. До него се появиха и смътните очертания на аварийните работи. Те се приближаваха внимателно и отскачаха при всяко приближаване на ядрената ракета.

Диспечерът и помощникът гледаха с широко отворени очи. Опънал шия, диспечерът говореше през зъби: „Хайде, Турнен... Е, хайде, гълъбче... Хайде...“

Роботите се придвижваха бързо и уверено. Титановите пипала се протегнаха от двете страни към ядрената ракета и се вкопчиха в стърчащите стълбове-колони. Една от щипките не улучи, попадна под купола и стана на прах под удара на плазмата. („Ай!“ — прошепна помощникът.) Някъде от горе пристигна трети робот и се впи в купола с магнитни прилепвачи. Ядрената ракета полетя бавно надолу. Бляскавото сияние под купола угасна.

Диспечерът запита по микрофона:

— Турнен, къде го водиш сега?

— Водя го на нашия ракетодрум — каза Турнен, без да бърза. Той се задъхваше леко.

— Благодаря, Турнен — каза той с нежност. Обърна се към помощника си. — Дай отбой. Изправи графика и нека да започнат отново работа.

— А ти? — запита помощникът жално.

— Аз ще отлетя там.

На помощника също му се искаше да отиде там.

Работата се приближаваше към по-малко или повече благоприятен изход и той беше настроен доста благодушно.

— Ето ти дежурство — каза той. — Още ми треперят краката.

Диспечерът затрака с клавишите и на екрана се появи хълмиста равнина. Вятърът гонеше по небето бели разкъсани облаци, браздеше тъмните локвички между буците твърда пръст, обрасли с хилава растителност. В малкото езерце се къпеха патици. „Отдавна тук не се бяха спускали звездолети.“ — помисли помощникът.

— Все пак ми се иска да зная какво е това — каза през зъби диспечерът.

— Скоро ще узнаеш — обади се със завист помощникът.

Патиците неочаквано полетяха и на малки ята се понесоха напред, размахвайки крила с все сила. Облаците се завъртяха като фуния, смерч от вода и пара се издигна от центъра на равнината. Изчезнаха хълмовете, изчезна езерцето, понесоха се в облаците на бясната стихия изскубнатите с корен хилави храсти. Нещо огромно и тъмно се мярна за миг във въртящата се мъгла, нещо избухна с алено сияние и се виждаше на преден план как затрепери хълмът, изду се и бавно се преобърна като пласт трева под палешника на мощен плуг.

Когато вертолетът се спусна на стотина метра от края на исполинската яма, парата вече беше успяла да се разнесе. В центъра на ямата лежеше на една страна ядреният кораб, дебелите колони на реакторния му пръстен глупаво и безпомощно стърчаха във въздуха. До тях лежах зарити на половина в горещата течна кал, стоманените тела на аварийните работи. Един от тях бавно измъкваше изпод бронята своите механични лапи.

Над ямата трептеше горещ въздух.

— Лошо — промърмори някой, докато излизаха от вертолета.

Над главите леко прошумяха витла — още няколко вертолета прелетяха и кацнаха наблизко.

— Да вървим — каза диспечерът и всички тръгнаха след него.

Те се спуснаха в ямата. Краката им потъваха до глезените в горещата течна маса. Не видяха веднага човека, а когато го забелязаха, изведнъж се спряха.

Той лежеше по очи, разперил ръце, заврял лицето си в мократа земя, притискайки се към нея с цялото си тяло и треперейки като от силен студ. Имаше странен костюм, синкаво-бяло и кално лице, пресечено на устните от незаздравял белег.

— Идвам от Марс... По-скоро лекар... Сергей Кондратиев е много зле...

Той местеше разширени очи от едно лице на друго и изведнъж се усмихна...

— Здравейте, праправнуци...

От усмивката заздравелият белег се отвори и на устните му бликнаха червени капки кръв. Всички помислиха, че този човек се е усмихвал за последен път много отдавна. В ямата бързо се спуснаха хора с бели престилки.

— Доктор... — повтори рижият, отпусна се и отметна назад синкаво-бялото кално лице.

Публикувано в списание „Авиация и космонавтика“, брой 4/1969

г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.